

De klassieke verklaring van Gods karakter

Genade en gerechtigheid

Exodus 34:6-7

**Stef Schagen
(M.Div)**

Wat Gods antwoord op Mozes' roep tot christenen te zeggen heeft

Exodus 34:6-7 is Gods antwoord op de roep van Mozes om Gods heerlijkheid te mogen zien, enkele verzen eerder. 'Ik wil U kennen', had het al eerder uit Mozes' mond geklonken (33:13). 'Doe mij toch Uw heerlijkheid zien!' (33:18). Tot dan toe had Mozes de kracht van God gezien, nu zou Mozes het karakter van God leren kennen.

De roep van Mozes' verlangen

Met eigen ogen had Mozes God aan de gang gezien. Hij had Hem bij verrassing ontmoet in de brandende braamstruik. Hij had gezien hoe God de Farao, de Egyptenaren en hun goden met Zichzelf confronteerde tijdens de ontmoetingen, in de plagen en tijdens de Exodus uit Egypte in het splijten van de zee. Je kunt met recht zeggen dat Mozes de sterke arm van God had meegemaakt, die een vuist maakte in Egypte om Zijn zoon, Israël, van zijn onderdrukkers te bevrijden. En het was gelukt: het volk was uitgeleid en Gods kracht bleek groter dan de macht van de Farao en de goden van Egypte. "Wie is als Hij?!", zongen de Israëlieten dan ook toen zij op de oever aan de overkant van de Zee stonden (Ex.15:11). Wie God aan de gang ziet, kan nu eenmaal niet meer over Hem zwijgen: *De HERE is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest. Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik. De HERE is een krijgsheld; HERE is zijn naam.* (Exo 15:2-3 NBG).

Wat zou er in Mozes al die tijd zijn omgegaan? Al die tijd had hij een intieme omgang met God gehad en persoonlijk met Hem gesproken nadat hij op een eigenaardige plaats geroepen was voor leiderschap, toen God sprak vanuit een braamstruik. Elke dag sprak hij met Hem *face to face*, en de glans van Gods heerlijkheid was op zijn gezicht af te lezen (Ex.33:9-11, 34:33-35). Hij had het hart van God horen bonzen, toen God hem vertelde dat Hij de ellende van Israël in Egypte had gezien en dat Hij was neergedaald omdat Hij de jammerklachten van Israël in de hemel had gehoord en had besloten in te grijpen (Ex.3:7-9). Hij had de kracht van God meegemaakt in de plagen. Hij had gezien dat God in rook op de berg Sinaï neerdaalde en de donderslagen, bliksemstralen en e bazuin dgehoord. Hij had daarna op de berg de Wet van God ontvangen. Op een bepaald moment moet Mozes bij zichzelf gedacht hebben: 'Wie bént U?! Wie bent U toch, dat U Zich zo om ons bekommert en bij ons betrokken wil zijn?!' Daarna kon hij zich niet meer inhouden: *'Doe mij toch Uw heerlijkheid zien! Leer mij U kennen!'* Zou God die roep Zelf bij hem hebben losgemaakt, zoals Hij eerder zijn nieuwsgierigheid had opgewekt toen de braamstruik niet verteerde en Hij Mozes greep (Ex.3:3)?

Het zien van de kracht van God maakt mensen nieuwsgierig naar het kennen van het karakter van God, naar Hemzelf, en het liefst van heel dichtbij.

Het verlangen van God

Het werd een moment van ongekende openbaring. Want God wil gekend worden. Hij wil bij de mensen zijn en niet verborgen blijven (Opb.21:3). Hij wil laten zien wie Hij is zodat wij voor altijd aan Hem gekluisterd blijven. Het zien van de kracht van God maakt mensen nieuwsgierig naar het kennen van het karakter van God, naar Hemzelf, en het liefst van heel dichtbij. Wie de hand van God zien, verlangen naar Zijn hart. En, wie Zijn kracht meemaken, beginnen te hunkeren naar Zijn karakter. Daar is God het meest op uit. Wanneer Jezus later in Israël is, komen de mensen op de wonderen af, maar de Zoon wil dieper: Hij wil de Vader laten zien en mensen met Hem verzoenen in een eeuwige relatie. Elk teken dat Hij geeft verwekt bij mensen geloof (Joh.20:30-31).

Gods karakter

Nadat hij Gods kracht had meegemaakt in de wonderen en het hart van God had horen bonzen bij de braamstruik, was nu het moment gekomen dat Mozes Gods karakter zou kennen. *"Doe mij toch Uw heerlijkheid zien!"*, bidt Mozes. God beantwoordt zijn vraag: *'Maar wanneer Ik in volle glorie op aarde verschijn, overleef je dat niet, Mozes. Niemand doet dat (33:20). Een mens kan Mij niet aan. Maar Ik hoor de roep van je verlangen. Ik zal Mijn achterkant aan je laten zien.'*

Dan gaat God voorbij en roept Zelf uit wie Hij is. Exodus 34:6-7 staat te boek als 'de klassieke verklaring van Gods karakter'. Door wat Hij van Zichzelf zegt kunnen wij erop vertrouwen dat het waar is, want God kan niet liegen (Num.23:19, Titus 1:2). Wanneer Hij iets zegt, dan is het betrouwbaar.

Soms ga je bij Hem over de knie, maar uiteindelijk zit je er weer op, en heeft Hij Zijn armen om je heen geslagen en fluistert je toe dat Hij van je houdt. Je kunt niet aan Hem ontsnappen.

Numeri 14

Wat God over Zichzelf gezegd heeft is blijven hangen. Nadat de verspieders van het land terugkeren en het volk met hun ongeloof infecteren, krijgt Mozes met de frustratie van God te maken. God is er helemaal klaar mee en dreigt het om te brengen en met Mozes alleen verder te gaan. Maar Mozes herinnert God aan wie Hij is, en pleit bij Hem voor Israël op grond van wie Hij Zelf is. Hij zegt: *'Nee, wacht wacht...! Wat zullen de volkeren wel niet van U denken?!' Nu dan, laat toch de kracht des HEREN zich groot betonen, zoals Gij gesproken hebt: De HERE is lankmoedig en groot van goedertierenheid, vergevende ongerechtigheid en overtreding, hoewel Hij zeker niet ongestraft laat, maar de ongerechtigheid der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en vierde geslacht. Vergeef toch de ongerechtigheid van dit volk naar de grootheid uwer goedertierenheid, gelijk Gij dit*

volk vergiffenis geschonken hebt van Egypte af tot hier toe. En de HERE zeide: Op uw bede schenk Ik vergeving (Num 14:17-20 NBG).

De Profeten: echo

Het krijgt later ook een echo in de Profeten. Wanneer zij bij God pleiten voor Israël, herinneren zij Hem aan Zijn karakter. De Profeten erkenden dat de Israëlieten schuldig waren aan afgoderij en morele corruptie, en dat zij oordeel verdienden. Maar zij herinnerden zich ook de enorme goedheid en lankmoedigheid van God, Zijn barmhartigheid en dat Hij langzaam tot toorn is. Zij wisten dat God Zich weer zou ontfermen. Zoiets als: 'U kunt hen wel van U afstoten, maar U bent toch een genadige en lankmoedige God! Dat hebt U Zelf gezegd! Vergeef ons Here.' Dat werd ook de boodschap aan het volk zelf om zich te bekeren, want God reageert op wie tot Hem gaan met berouw. Daniël herinnert zich Exodus 34:6-7 (9:9), Nahum (1:3), Nehemia (9:7), Joel (2:13), Jona (4:2), Paulus (Rom.2:4, 11:22) en Johannes (1:9).

De Profeten kenden het karakter van God. Na oordeel is er bij Hem altijd ontferming. Soms ga je bij Hem over de knie, maar uiteindelijk zit je er weer op, en heeft Hij Zijn armen om je heen geslagen en fluistert je toe dat Hij van je houdt. Je kunt niet aan Hem ontsnappen. Israël is daarvan een goed voorbeeld. Gods karakter is de hoop van de mens, die iedereen in Jezus weer naar huis roept en aan Zijn boezem trekt.

In Jezus

Misschien dat je nu zegt: 'Maar ik heb het in mijn leven verknald. Het enige dat ik nu verdien is Gods gerechtigheid over alles wat ik heb misdaan. Ik heb geen recht op Zijn goedheid.' Hij houdt de schuldige niet onschuldig, staat er. Maar het goede nieuws is: Jezus nam de gevolgen van onze ongerechtigheid en wie zich met Hem verbinden in geloof krijgen het andere, Zijn genade. In Jezus kwamen genade en gerechtigheid bij elkaar: Jezus nam het oordeel en wij kregen Gods ontferming. Hij zei: "*Vader, vergeef het hun want zij weten niet wat zij doen*". Aan het Kruis sloeg de Vader Zijn armen om de wereld heen en wendde Zijn woede over vernietigend onrecht en zonde op Hem af (Jes. 52:13-53:12). Aan het Kruis werden hemel en aarde met elkaar verzoend (verticaal) maar komen ook genade en gerechtigheid bij elkaar (horizontaal). Je mag naar Hem met alles wat is misgegaan. Hij is een God die vergeeft.

De twee handen van God: als Hij je genade geeft, krijg je ook zondebesef

En Hij ging voorbij, de Here, voor hem langs, en riep: Here Here, God, bewogen en genadig, langzaam tot boosheid en groot van gunst en trouw, vriendelijkheid bewarende voor duizenden, ongerechtigheid en overtreding en zonde vergevende, maar die de schuldige geenszins onschuldig houdt, de ongerechtigheid van de vaders bezoekende over de zonen en de zonen van de zonen op het derde en op het vierde geslacht (Exodus 34:6-7, eigen vertaling).

Van oudsher wordt de rechterhand geassocieerd met autoriteit, waarheid, wet, recht en gerechtigheid, en de linkerhand met eigenschappen als barmhartigheid, bewogenheid, vergeving, aanvaarding en genade. Rechts is de onvermurwbare harde hand, zou je kunnen zeggen, en links de begripvolle, zachte warme. Misschien is dat ook zo bij God, als wij bovenstaande tekst lezen. Zijn rechterhand vertegenwoordigt Zijn gerechtigheid: Hij houdt de schuldige niet onschuldig, zegt God over Zichzelf tegen Mozes. God doet geen water bij de wijn. Hij sluit in Zijn heiligheid geen compromis. Zonde is zonde. Hij rekent af.

Maar God heeft twee handen, niet een. Wanneer Hij Zijn armen om je heen legt, krijg je ook Zijn warme linkerhand op je leven: Zijn genegenheid, bewogenheid, loyaliteit, goedheid, genade en begrip. Als je het hebt verknald, is daar toch ook Zijn vergeving als Zijn reactie op berouw. Wanneer je Gods gerechtigheid omarmt, kun je toch ook aan Zijn genade niet ontsnappen.

Dat is nou typisch God: het gaat Hem erom dat je thuiskomt, wat je ook hebt uitgespookt. Hij vergeeft direct en vergeet het.

De vader en de zoon

Je kunt het met Hem in orde maken, zoals de verloren zoon naar huis terugkeerde in de beroemde gelijkenis in Lucas 15. Wanneer hij thuiskomt, ziet de vader hem al van verre aankomen, rent op hem af, vliegt hem om de hals en kust hem. Wat een warm welkom! Dat is het evangelie ten voeten uit! De vader was zo blij dat hij zijn zoon weer bij zich had, dat die nauwelijks de kans kreeg om zijn zonden op te biechten. Dat is nou typisch God: het gaat Hem erom dat je

thuiskomt, wat je ook hebt uitgespookt. Hij vergeeft direct en vergeet het (Ps.103:12, 65:4). Er is weer een nieuw begin.

Ook dat zegt God over Zichzelf tegen Mozes. Sterker nog, Zijn toorn duurt maar voor een ogenblik, want Zijn genade en barmhartigheid winnen het. God is zo verrukt over ons, dat Hij niet lang boos kan blijven. Psalm 30:5 zegt: *"Want een ogenblik duurt zijn toorn, een leven lang zijn welbehagen; des avonds vernacht het geweest, tegen de morgen is er gejuich!"*

Gods omgang met Israël

Dat zien wij in Gods omgang met Israël. Gekrenkt door Israëls gang naar andere goden, hun vreemde liefdes en corruptie, doet God het volk een tijd van Zich weg en keert Zijn gezicht van hen af (Jes.64:7, Deut.31:18, Micha 3:4, Jes.59:2, 8:17). Maar er komt toch weer bewogenheid in Gods hart op en trekt God het volk weer naar Zich toe. God kan hun ellende niet lang aanzien en ontfermt Zich weer, uit medelijden (Deut.32:36, Rich.2:18).

Als God Zijn linkerarm om je heen legt, legt Hij ook Zijn rechter om je heen. Als Hij je genade geeft, krijg je ook zondebesef.

In Jesaja 54:7-8 pent de profeet hoezeer Gods hart voor hen bonst: *"Een kort ogenblik heb Ik u verlaten, maar met groot erbarmen zal Ik u tot Mij nemen; in een uitstorting van toorn heb Ik mijn aangezicht een ogenblik voor u verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid ontferm Ik Mij over u, zegt uw Losser, de HERE."* Deze tekst is, zoals zoveel andere, een echo van het karakter van God in Exodus 34:6-7. Gods affectie is zo diep, dat Zijn frustratie niet lang duurt. En hoe diep de toorn ook is, Hij kan je niet uit Zijn gedachten krijgen (Jer.31:20).

Bewogen

God is diep bewogen. Hij heeft begrip. Daarom kun je altijd een beroep doen op het zachte hart van God. David deed dat na zijn zonde met Bathseba. In Psalm 51:1 pleit hij: *"Wees mij genadig, God, naar Uw goedheid, naar Uw grote bewogenheid wis mijn overtredingen uit."*

Zou David Exodus 34:6-7 hebben onthouden? Zou David geweten hebben wie God is, zoals Hij Zich aan Mozes had laten zien? Drie Hebreeuwse woorden die David bidt zijn namelijk precies dezelfde: "genade", חַסְדִּים, "vriendelijkheid", רַחֲמִים, en "grote bewogenheid", רַחֲמִים. Het Hebreeuwse "rachamim", bewogenheid, betekent: gevoelens van een broer, moederlijke gevoelens, gevoelens van liefde, genegenheid, affectie. Het komt van "racham", zacht zijn, en het aanverwante "rechem" betekent baarmoeder. Bovendien bidt David het in Psalm 51 in het meervoud (*rachamim*), "bewogenheden", en wordt het ook nog eens vergezeld door רַב, vele, grote.

Baarmoeder van genade

Zou David Exodus 34:6-7 hebben onthouden? Zou David geweten hebben wie

God is, zoals Hij Zich aan Mozes had laten zien? Drie Hebreeuwse woorden die David bidt zijn namelijk precies dezelfde: "genade", חַסְדִּים, "vriendelijkheid", רַחֲמִים, en "grote bewogenheid", רַחֲמִים. Het Hebreeuwse "rachamim", bewogenheid, betekent: gevoelens van een broer, moederlijke gevoelens, gevoelens van liefde, genegenheid, affectie. Het komt van "racham", zacht zijn, en het aanverwante "rechem" betekent baarmoeder. Bovendien bidt David het in Psalm 51 in het meervoud (*rachamim*), "bewogenheden", en wordt het ook nog eens vergezeld door רַב, vele, grote.

Zo komen wet en genade in Gods wereld als een eeneiige tweeling, geboren uit het ene karakter van God, zoals Gods linkerhand nooit zonder Zijn rechterhand komt.

Ren je weg?

"Wat mooi", zeg je nu misschien, "ik grijp gelijk Zijn linkerhand. Dat komt goed uit!" Ja, er is veel genade en geen zonde is zo groot dat Hij die niet kan verzoenen. Als je Zijn genade nodig hebt om wat je hebt gedaan, dan kun je bij Hem terecht. Maar kun je ooit zeggen: Ik neem wel de linkerhand van God en Zijn rechter niet? Ik wil wel Zijn barmhartigheid maar niet Zijn heiligheid? Kun je Hem maar half nemen? Als God Zijn linkerarm om je heen legt, legt Hij ook Zijn rechter om je heen. Als Hij je genade geeft, krijg je ook zondebesef. Je mag onbevreesd bij Hem binnenstormen, maar er is ook plaats voor ontzag waardoor je buigt.

Sommigen lijken een loopje met Gods genade te nemen en alleen Zijn linkerhand te pakken. Voor hen lijkt berouw niet meer nodig. Misschien rennen zij voor Zijn rechter weg uit vrees?

Toch heb je pas genade nodig als er een wet is die je veroordeelt. Wanneer je leest dat God de schuldige niet onschuldig houdt en je realiseert je je zonde, dan weet je dat je genade nodig hebt zoals iedereen (Rom.3:23). Zo komen wet en genade in Gods wereld als een eeneiige tweeling, geboren uit het ene karakter van God, zoals Gods linkerhand nooit zonder Zijn rechterhand komt.

Slot

Misschien dat je nu zegt: Maar als Gods rechterhand mij treft, dan blijft er niks van mij over! Maar in Gods woorden over Zichzelf klinkt hoop. Wanneer God Zich die dag kenbaar maakt aan Mozes, begint God eerst te vertellen over Zijn bewogenheid voordat Hij Zich uitspreekt over Zijn onvermurwbare gerechtigheid. Daarin ligt een uitnodiging: Zijn genade overwint.

Zijn oordeel en Zijn diepe bewogenheid temt Zijn woede. Zou Gods linkerhand Zijn rechter tegenhouden? Er is geen reden voor vrees, zegt God. Kom je naar huis? Mag Ik Mijn armen om je heen slaan zoals de vader in de gelijkenis, en alles goedmaken? Je bent welkom. Ik wil je. Mijn bewogenheid stilt Mijn toorn over je

gebrokenheid. Met recht zegt Visje: *Genade: Straf verdienen en een omhelzing krijgen.*

God heeft geen kort lontje: Zijn geduld raakt niet snel op

Zou Gods linkerhand zijn rechter bedwingen, Zijn bewogenheid Zijn furie over ongerechtigheid stillen? Hij is ons zó genegen, dat Hij niet gauw afstand van ons kan doen. Hij is zó bewogen en begaan met mensen dat Hij wacht met Zijn finale furie en die uitstelt tot het allerlaatste moment. Hij wil ons zó graag. Hij wil dat iedereen de kans krijgt op Zijn uitnodiging in te gaan. Maar wanneer Vader God Zijn armen om je heen legt wanneer je thuiskomt, dan krijg je zowel Zijn linkerhand op je leven, Zijn genade, als Zijn rechter, Zijn gerechtigheid. Je wilt misschien graag op Zijn knie zitten en je geliefd voelen, maar soms moet je misschien over de knie. God bedoelt dat niet als straf maar voor groei (Psalm 119:71, Heb. 12:6).

Hoe graag God mensen wil merk je al gelijk in Genesis 3 wanneer God in de Hof verschijnt en om Adam roept: Waar ben je?! Dat klinkt ook in 2 Petrus 3:9, waar staat: God die niet wil dat er iemand verloren gaat. En in 2 Timotheüs 2:6: God die wil dat alle mensen behouden worden. Die genegenheid van God is de motor van iedere zendeling, die uitgaat naar de natiën om het evangelie van Jezus te verkondigen (Matt. 28:18-20). Het is de boodschap van de Kerk, die Gods geluid is in haar omgeving (Efz. 3:10). Bewogenheid was de reden waarom de Zoon kwam (Joh. 3:16). God roept dat mensen terugkeren in Zijn Vaderhuis waar het feest is en dat niemand zich bedenkt (Lucas 15). Daar zal Hij zwijgen in Zijn liefde en juichen over wie van Hem zijn, want na oordeel komt ontferming, na Zijn furie komen Zijn armen (Jes. 54:7-8).

Gods furie over zonde is terecht. Maar toch ook raakt Gods geduld niet snel op.

Lankmoedigheid

Dit zijn heerlijke teksten om te lezen en veel van deze teksten die de Heilige Geest aan ons schreef in Gods boek, komen uit Gods eigen verklaring over Zichzelf in Exodus 34:6-7 waar Hij Mozes Zichzelf laat zien. Zoals de bewogenheid van God reden is voor Zijn genade, zo is het ook de baarmoeder van Zijn lankmoedigheid. Alhoewel God in de ijbel van kaft tot kaft roept dat mensen berouw krijgen en tot Hem terugkeren, het liefst direct, is het vanwege Zijn lankmoedigheid dat Hij kan wachten. Gods furie over zonde is terecht. Maar toch ook raakt Gods geduld niet snel op.

Lange neus

Nu weet ik niet welke vertaling je leest, maar in het Hebreeuws staat er voor het woord lankmoedigheid אַרְךָ אַפַּיִם. Letterlijk betekent dat: lang van neus. God is niet gauw kwaad, niet licht ontvlambaar. Modern gezegd, God heeft geen kort lontje. Zijn geduld raakt niet snel op.

Het eerste woord, *erech*, komt van het werkwoord *arach*, lang zijn. Opmerkelijk is dat dat in de Bijbel meestal over tijd gaat, vaker dan over formaat. Het kan bijvoorbeeld lang duren voor een profetie in vervulling gaat (Eze. 12:12), er is tijd nodig voor groei (Eze. 31:5), iemand kan lang leven of kort, overleven of niet en iemands dagen kunnen verlengd worden of niet. In al die gevallen wordt "arach" geschreven. Zo is het ook met God. Hij heeft een lange lont. Hij telt tot tien voor Hij kwaad wordt. God neemt de tijd. Alhoewel Hij roept om onze bekering en alles poogt ons terug te krijgen, laat God Zich niet opjagen. Hij heeft toch ook een lange adem, geduld.

Modern gezegd, God heeft geen kort lontje. Zijn geduld raakt niet snel op.

God bedwingt Zich

Daarom bedwingt Hij Zich, en Israël is daarvan een mooi voorbeeld. In Jesaja 48:9 gaat het over het uitstel van Gods toorn over Israël dat naar de afgoden gaat in plaats van naar Hem. In het Hebreeuws: לְמַעַן שְׁמִי אֶצְרֶיךָ אֲפִי וְתַהֲלֵתִי אֶחְטֹם-לְךָ לְבַלְתִּי הַכְרִיתְךָ.

Je zou denken dat God er een keer genoeg van heeft, Zijn zelfbeheersing verliest en er een einde aan maakt, afrekent. Maar "omwille van Mijn Naam ben Ik lankmoedig en om Mijn roem bedwing Ik Mij voor je, om je niet af te houwen", staat er in het Hebreeuws. De Leidse Vertaling vertaalt dat met: "...om mijn roem leg ik voor u mijn toorn aan banden". De NBG zegt: "vertraag Ik Mijn toorn" en de Statenvertaling: "zal Ik Mijn toorn langer uitstellen". De Willibrord van 95 zegt het anders: "bedwing Ik mijn woede" en veel Engelse vertalingen hebben: "schort Ik Mijn woede op". De recent uitgekomen NBV21 zegt dat God Zijn "woede in toom houdt" en Zich inhoudt. Vanuit het Hebreeuws zou je het ook zo kunnen vertalen: "Omwille van Mijn Naam maak Ik mijn neus lang". Er staat wat ook in Exodus 34 staat. Zou God Zijn neus soms lang maken voor ons? Of, modern gezegd: Zou God een langer lontje krijgen? Dat geeft een persoonlijk beeld van Hem in plaats van een abstract beeld.

Wat een God! Hij doet dat ook vanwege Zijn roem, zegt Hij (vers 11). Het Hebreeuwse woord is "tehillah", lofprijs. Omwille van Zijn roem in de wereld, liet God Israël bestaan.

Mozes springt ertussen

Dat doet mij denken aan een moment dat God Zich van Zijn meest menselijke kant laat zien in Zijn omgang met Israël en aan het volk bijna een abrupt einde maakt uit frustratie. Niet lang na de uittocht, wanneer de verspieders uit het beloofde land terugkeren, loopt het in de woestijn bijna uit op een drama

wanneer Gods geduld op raakt. Mozes kan nog net een ramp voorkomen door tussenbeide te springen, waarop God zich bedwingt. Voor de tweede keer overigens (Ex.32:9-14).

De twaalf spionnen keerden terug van hun tocht door het land maar behalve Jozua en Caleb verspreidden zij een kwaad gerucht onder het volk en injecteerden het met hun ongeloof. De andere tien zeiden: Dat land verslindt zijn inwoners en wij kunnen het niet nemen omdat daar reuzen wonen! Wij zijn slechts sprinkhanen in hun en onze eigen ogen. Als wij het binnentrekken, gaan wij zeker ten onder (Num. 13:32-33)!

Wees als God. Wie een lange neus heeft is wijs maar wie een kort lontje heeft verheft zotheid.

Door angst gegrepen begint het volk te huilen: *'Dan hadden wij beter in Egypte om kunnen komen. Laten wij een andere leider aanstellen die ons terugbrengt!'* Wanneer Jozua en Caleb hen daarop tegenspreken, worden zij bijna gelyncht. Daarop grijpt God in. God staat ineens tussen hen in en dreigt het volk om te brengen en met Mozes helemaal opnieuw te beginnen. Zoiets als: *'Ga aan de kant Mozes, Ik roei ze uit! Genoeg is genoeg.'* Gods geduld lijkt op en Zijn frustratie compleet.

Maar dan herinnert Mozes zich wat God eerder in Exodus 34 over Zichzelf had gezegd en herinnert God eraan: *'Maar U bent toch lankmoedig, groot van goedheid en vergevend? Doe nou geen domme dingen. Vergeef hen toch! Denk bovendien aan Uw reputatie. Wat zullen de volkeren wel niet van U zeggen?! Dat U onmachtig bent!'* God antwoordt: Op jouw gebed vergeef Ik hen. Evenwel zal niemand het land zien. Het volk kreeg genade maar ook Gods gerechtigheid (Num.14:1-24).

Slot

Wat een voorbeeld van God zelf: Hij bedwingt Zich. Hij laat Zich zelfs ompraten. Als je kwaad wordt, dan is het wijs om eerst tot tien tellen voor je iets zegt waardoor de vlam in de pan schiet. Wees als God. Wie een lange neus heeft is wijs maar wie een kort lontje heeft verheft zotheid (Spr.14:29).

Als Hij naar ons en de wereld kijkt, zou Hij ons dan wel eens door elkaar willen schudden? Toch, wanneer het op boosheid aankomt, heeft God een lange neus.

Wie denkt een loopje met Gods genade te kunnen nemen heeft het mis

“Goedheid bewarende voor duizenden en ongerechtigheid, overtreding en zonde vergevende, maar Hij houdt zeker niet onschuldig...” God is diep bewogen met mensen, vooral met hen die van Hem zijn, wist Mozes zeker toen God aan hem voorbijging en over Zichzelf tot hem sprak. Hij is begaan met ons, Zijn *chasidim*, [schreef ik eerder](#). Wie Zijn *chesed* hebben, Zijn gunst, kunnen op Hem rekenen. Telkens opnieuw raakt Hij hen aan, springt Hij hen bij, komt Hij voor hen op, vergeeft Hij hen en redt Hij hen uit hun benarde situaties.

Wat mooi is in de Hebreeuwse tekst is dat de werkwoorden in de voortdurend voortgaande tijd staan. Er staat: goedheid bewarende, zonde vergevende. De betrokkenheid van God is niet een moment omdat je Hem een keer nodig hebt. Hij wil bij alles aanwezig zijn. Hij maakt er een gewoonte van. Hij snelt je tegemoet zodra Hij de kans krijgt. Is er iemand die aan Zijn aandacht ontsnapt? Je kunt op Hem rekenen als je een van Zijn *chasidim* bent, en Hij vergeeft je als je gezondigd hebt en berouw toont. Wat een geweldige God!

Sommigen nemen misschien een loopje met Gods genade en denken dat zij overal mee weg kunnen komen of alles goed kunnen praten, maar zo is God niet.

Niet onschuldig

Alhoewel God een lange neus heeft, een אָרְךָ אַפִּים, geduld, toch steekt God Zijn kop niet in het zand. Recht is bij Hem recht en krom is krom en Hij kijkt niet de andere kant op. Hij houdt niet onschuldig, zegt God over Zichzelf tegen Mozes. Hij benoemt je zonden zoals ze zijn. Sommigen nemen misschien een loopje met Gods genade en denken dat zij overal mee weg kunnen komen of alles goed kunnen praten, maar zo is God niet. Soms wanneer je Hem ontmoet wordt je oog in oog geconfronteerd met jezelf.

Drie woorden

De drie Hebreeuwse woorden voor “ongerechtigheid, overtreding en zonde” in vers 7 sommen eigenlijk alles op wat een mens verkeerd kan doen en denken: וְזָן וְפָשַׁע וְחַטָּאת.

Van rechts naar links lees je *avon* (ongerechtigheid, schuld, straf), *pèsha*(overtreding), *chata'ah* (een zondig iets, zonde). Ze staan in het enkelvoud, alsof God je zonden één voor één benoemt en geen enkele ongemerkt aan Hem voorbijgaat. En ze worden in één adem genoemd door de *waw* (Hebreeuwse letter), die ze verbindt. Allemensen, denk je, Hij laat er geen gras over groeien.

Samen

De drie komen vaak samen terug in de Hebreeuwse Tenach (OT). Je vindt ze in Jesaja 59:12 waar de profeet alle zonden van Israël opsomt die wij ook doen. Je komt ze tegen in Psalm 32:5. David schrijft daar eerst dat zijn gebeente wegwijnde omdat Gods hand zwaar op hem drukte. Maar daarna zegt hij dat God, toen hij zijn zonde, schuld en overtredingen niet verheelde maar open bij Hem op tafel legde, hem vergaf. David was er zo verrukt over dat hij er gelijk achteraan pende dat iedere chasid (חסיד gunstgenoot) dat vooral ook moest doen (:6). Ook in Psalm 51:1-4 na zijn overspel met Bathseba en moord op Uria noemt David de drie in één adem. Hij zegt daar eigenlijk: Mijn zonde is compleet! Ik heb gefaald.

God ziet je zonden voor wat zij zijn. Hij ziet ze niet voor leeg aan alsof ze geen betekenis voor Hem hebben.

Toen Jesaja en David zich beriepen op Gods genade, herinnerden zij zich niet alleen dat God tegen Mozes had gezegd dat Hij goed is. Zij kenden ook deze drie woorden die God tot Mozes had gesproken. Daarmee werd wat de theologieboeken is ingegaan als "de klassieke verklaring van Gods karakter" de basis voor de rest van de Bijbel waardoor wij weten hoe God over dingen denkt.

Lo naqah

Alhoewel God vergeeft, ontkent Hij onze zonden niet en onze kinderen en kleinkinderen kunnen nog te maken hebben met de effecten, zegt Hij die dag tegen Mozes. In het Hebreeuws staat er לֹא יִבְקֶה: Hij houdt zeker niet onschuldig. Kwijtschelden doet Hij niet zomaar.

Het Hebreeuwse woord is נָקָה, naqah, en het betekent "leeg zijn". God ziet je zonden voor wat zij zijn. Hij ziet ze niet voor leeg aan alsof ze geen betekenis voor Hem hebben. God maakt er ook niet iets anders van en rekent ze je vol aan.

Naqah betekent ook "rein zijn". Je zonden maken je vuil, zegt God, en dan heb je het nodig om schoongewassen te worden.

Naqah betekent ook "vrij zijn". Je zonden houden je gebonden en de zondemacht neemt je gevangen. Je hebt er bevrijding van nodig.

Naqah betekent ook "ongestraft zijn". Ook dat gebeurt bij God niet zomaar, zegt Hij. Alhoewel Jezus later onze straf op Zich nam (Jes.53:5), gaat God aan de effecten van zonde niet voorbij en zelfs je nageslacht kan met de schadelijke

effecten opgescheept zitten. Dat zou ons moeten bewegen tot heiligheid in het besef dat God wel aan onze kant staat maar geen compromissen sluit.

Nu had Mozes Gods karakter leren kennen, en het enige dat hij kon doen was buigen.

Jezus maakt vrij

Misschien zeg je nu wat Paulus pende in Romeinen 7: Help! Ik voel mij vuil en doe steeds wat ik niet wil, zonde. Ik ben gevangen, hoe word ik vrij?! En hoe word ik weer schoon? Ik ellendig mens!

God weet precies wat je nodig hebt. Hij hoopt dat je met Paulus zult zeggen: Alle dank voor Jezus Christus onze Heer (Rom.7:24-25)! Ga tot Hem. De Zoon maakt waarlijk vrij (Joh.8:36). Kom bij het Kruis. Wie bij het Kruis is geweest gaat vrijuit en wie het Lam heeft ontmoet heeft leven. Het bloed van Jezus is voldoende om je weer rein te verklaren (Joh.1:29). Al waren je zonden scharlaken, zij worden er wit als sneeuw (Jes.1:18). Iedereen die Jezus wil is welkom.

Superlatieven tekort

Nadat God klaar was met Zijn karakter te beschrijven, kwam Mozes superlatieven tekort om te reageren. Hij moet sprakeloos zijn geweest! Het enige dat hij kon doen was buigen. Dat doet hij dan ook, staat er tweemaal. "En Mozes haastte zich en boog naar de aarde, hij boog zich diep" (34:8). Als je God ontmoet, kun je dan iets anders? Wie had Hem ooit van zó dichtbij meegemaakt en over Zichzelf gehoord?! Gods openbaring aan Mozes was compleet. Mozes had bij de braamstruik Gods hart horen bonzen voor Zijn *chasidim*, de Israëlieten die verdrukt werden (Ex.3:7-9). Hij had er Gods roep gehoord om hun bevrijder te worden (Ex.3:10). Hij had Gods machtige arm meegemaakt toen Hij voor hen opkwam in Egypte (Ex.5-12). Hij had Gods kracht gezien toen de zee voor zijn ogen splitte met de Egyptenaren op hun hielen (Ex.14). Op de oever aan de overkant had hij met Mirjam en het volk verwonderd gezongen: "Wie is als U?! Niemand is aan U gelijk!" (Ex.15:11). Daarna had hij Gods indrukwekkende verschijning op de berg Sinai meegemaakt en Zijn wet ontvangen (Ex.19-24). Nu had Mozes Gods karakter leren kennen, en het enige dat hij kon doen was buigen.

Mozes boog

Mozes reageerde direct. מֹשֶׁה אָרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ , staat er in het Hebreeuws. "En Mozes haastte zich en hij boog naar de aarde en boog diep", וַיִּשְׁתַּחוּ. De Hebreeuwse vorm van het laatste werkwoord is een zeldzame hishtaphel. Het betekent je languit voorover werpen. Mozes boog eerst diep zoals iemand doet voor een superieur, en met die reactie liet hij zijn respect voor God zien. En daarna wierp hij zich languit voorover als een teken van zijn overgave. Zouden wij dat ook niet moeten doen? In Psalm 99:5 roept David daartoe op met hetzelfde woord: "Verhoog de Here onze God en werp jullie neer voor Zijn voetbank. Heilig is Hij."

Stef Schagen (1967) studeerde evangelische theologie aan Tyndale Theological Seminary in Badhoevedorp. Samen met zijn vrouw leidt hij twee evangelische gemeenten.